

БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Бандурка О. М.,

*професор кафедри теорії та
історії держави і права
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
д-р юрид. наук, професор,
академік НАПрН України,
заслужений юрист України
ORCID 0000-0002-0240-5517*

Світ охопила пандемія коронавірусу COVID-19. До такого рішення прийшла Всесвітня організація охорони здоров'я 11 березня 2020 року. На собі українці відчули вплив пандемії 17 березня 2020 року, коли уряд активно почав запроваджувати в країні заходи карантину, спрямовані на максимально можливу ізоляцію кожної людини. Зважаючи на означену ситуацію, населення країни вимушено погодилось на звуження своїх прав.

Так, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 211 від 11.03.2020 року «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19», законодавець установив на усій території України карантин, запровадивши низку заборон та обмежень. Означені заходи сприяли порушенню права на освіту, права на мирні зібрання, права вільного пересування, права на свободу та особисту недоторканність, права на підприємницьку діяльність, права на працю і заробітну плату.

Під час режиму надзвичайної ситуації, який запроваджено на території України, окремі працівники були вимушені піти у відпустки за власний рахунок, певний відсоток переведено на дистанційну роботу, але багато працівників було звільнено. Безробіття належить до категорії складного, багатофакторного явища, яке виникає не лише в період економічних рецесій. Проте за останні два місяці рівень безробіття набрав рекордно високі оберти. Не є виключенням і Україна, де безробіття невпинно зростає та перетворюється на велику суспільну проблему, яка потребує свого невідкладного вирішення, оскільки за неповного використання наявних ресурсів робочої сили економічна система країни може сягнути своєї точки біфуркації. Так, станом на середину квітня, порів-

Проблеми розвитку соціально-трудоових прав та профспілкового руху в Україні

няно з показником аналогічного періоду минулого року, в Україні кількість безробітних зросла на 70 тисяч, або на 22 %¹.

Відповідно до опитування, яке було проведено соціологами, близько 21 % українців після запровадження карантину відчули стагнацію доходів: у одних працівників виникли складнощі з роботою, інші пішли у неоплачувані відпустки, третіх звільнили чи перестали виплачувати їм зарплату.

Державна служба зайнятості повідомляє, що станом на 16 квітня 2020 року кількість безробітних, зареєстрованих в державній службі зайнятості, становить 400,9 тис. осіб, з них 89,2 тис. зареєструвались починаючи з 12 березня 2020 року². Проте за місяць карантину кількість безробітних в Україні зросла на 1–1,3 млн та становить до 3 млн осіб. За оцінками експертів, рівень безробіття в Україні сьогодні становить 13,7–15,4 %. Це є найвищий показник в Україні за останні 15 років. І, швидше за все, цифри не остаточні. Прогнозується, що рівень безробіття цього року буде вимірюватися двозначними «відсотками», чого в країні не спостерігалось з 2002 року.

Сьогодні, під час карантину через пандемію коронавірусної інфекції (COVID-19), в Україні спостерігається ситуація, яка сприяє збільшенню кількості безробітного населення, кожного дня в Державній службі зайнятості реєструються до 7 тис. безробітних³. Рівень безробіття зростає вдвічі швидше, ніж у звичайний період. Проте це ще не остаточні показники, тому що кожного дня до України продовжують повертатися заробітчани, у яких спливає термін дії їх контрактів за кордоном. У першу чергу, роботу втратили ті, хто неофіційно працював у галузях, діяльність яких було зупинено на час карантину – це близько 1 млн людей. Усього в «зупи-

---

¹ В Україні через коронавірус масово звільняють людей: Державна служба зайнятості спростила реєстрацію безробітних. URL: <https://tsn.ua/groshi/v-ukrayini-cherez-koronavirus-masovo-zvilnyayut-lyudey-derzhsluzhba-zaynyatosti-sprostila-reyestraciyu-bezrobitnih-1527150.html>.

² Безробіття в Україні наростає – як упоратися з тим державі. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3008987-bezrobitta-v-ukraini-narostaє-ak-uporatisa-z-tim-derzavi.html>.

³ Щодня близько 7 тисяч українців реєструються безробітними у Службі зайнятості. URL: <https://hromadske.ua/posts/shodnya-blizko-7-tisyach-ukrayinciv-reyestruyutsya-bezrobitnimi-u-sluzhbi-zajnyatosti>.

Проблеми розвитку соціально-трудових прав та профспілкового руху в Україні

нених» галузях було зайнято близько 4 млн людей. Також у більшості випадків роботу втратили ті працівники, які не змогли добратись на роботу через зупинку пасажирського сполучення.

Проведене опитування серед роботодавців країни показує, що 26 % з них планують скорочення персоналу, а ще 30 % не ухвалили остаточне рішення. Все це може свідчити лише про збільшення кількості безробітних. Як наслідок, цього року експерти прогнозують зростання безробіття серед населення України віком від 15 до 70 років понад 10,4 %. Про це йдеться і у новому консенсус-прогнозі на 2020–2021 роки, який оприлюднило Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

Примітно, що наразі у центрах зайнятості діє тимчасовий порядок обслуговування клієнтів, який визначено Постановою Кабміну від 29 березня 2020 року № 244 «Про внесення змін до Порядку реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу»¹. Цей порядок передбачає, що на період дії карантину статус безробітного надається з першого дня подання заяви про надання статусу безробітного, виплата допомоги по безробіттю призначається з першого дня реєстрації. Громадяни, які виявили бажання зареєструватися в центрі зайнятості, можуть подати відповідні заяви та необхідні для реєстрації документи на електронну пошту центру зайнятості, де людині зручно перебувати на обліку, що значно полегшило процедуру отримання статусу безробітного.

Важливо, що країна не лише запровадила карантинні заходи, спрямовані на запобігання поширенню коронавірусної інфекції, але й певним чином намагається робити певні кроки для підтримання працездатного населення з метою зменшення рівня безробіття, яке постраждало від запровадження карантинних заходів.

Необхідно відзначити, що урядом країни протягом травня планується створити 500 тисяч простих робочих місць, які б дали можливість людині місяць–два–три протриматись в умовах існуючих обмежень. Державна служба зайнятості планує працевлаштувати близько 500 тис. безробітних українців найближчим часом.

---

¹ Про внесення змін до Порядку реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу : постанова КМУ від 29 березня 2020 р. № 244. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/244-2020-%D0%BF>.

Проблеми розвитку соціально-трудо­вих прав та профспілкового руху в Україні

Ідея в тому, щоб максимально залучити їх до робіт на будівництві об'єктів інфраструктури та громадських роботах по облаштуванню міст і сіл з виплатою мінімальних коштів на прожиття. За розрахунками уряду, такі «швидкі» робочі місця дадуть змогу отримувати 6–8 тис. грн на одного працюючого, що дозволить сім'ям протриматися на плаву в скрутні часи.

Як наслідок, зрозуміло, що безробіття та його динаміка залежать від багатьох факторів, в Україні через пандемію воно набирає обертів. Важливо, що в умовах запровадження карантину не лише роботодавці повинні намагатись запобігти означеній ситуації, в першу чергу уряд зобов'язаний вживати всіх можливих заходів для боротьби з безробіттям у такий непростий для країни період.

УДК 349.2

ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРИНЦИПУ ЄДНОСТІ ТА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Бортник С. М.,

перший проректор

Харківського національного

університету внутрішніх справ,

д-р юрид. наук

ORCID 0000-0002-5281-6007

Створення Національної поліції України обумовило необхідність прийняття цілої низки нормативно-правових актів, дія яких спрямована не лише на те, щоб регулювати діяльність зазначеного центрального органу виконавчої влади, а й забезпечити належну реалізацію трудових прав працівників поліції. Зазначимо, що трудові права працівників поліції потребують належного правового регулювання, яке має будуватись на відповідних принципах. У цьому контексті підкреслимо, що одним із найважливіших принципів урегулювання трудових прав працівників у будь-якій сфері суспільних відносин є принцип єдності та диференціації. Цей принцип, поєднує в собі декілька основних цілей: по перше, встановлює єдині, гарантовані державою трудові права для всіх працівників різних категорій; по-друге, встановлює диференціацію трудових прав для певних категорій працівників за певних обставин.

Єдність правового регулювання означає, що норми трудового права встановлюють основні трудові права, які гарантуються державою для всіх категорій працівників, у тому числі і для тих,